

CAFÉCRÈME.

ÅRGÅNG 2 NUMMER 6- 17 SEPTEMBER 2001

● VAD ÄR CAFÉ CRÈME? ● VI PÅ CAFÉ CRÈME ● CAFÉ CRÈME FILM ● ARKIV ●

INTRYCK

● PSEUDO... EXTRAORDINÄRT ● LYRIK ● PROSA ● KONTAKT ● NYHETSBRV ●

LÄNKAR

INNEHÅLL

Dessa gudalika hästar!

Av Helena Mansén

LEDARE

Café Crème fyller två år

DEBATT

Bostadspolitik enbart för rika?

INFALLSVINKEL

Kollektiv kärlek

Fattigdom tar tid

Porträtt av ett helgon

Vårens böcker

Vuxen

Barn lär sig språk...

Jesus, två norrlänningar...

Gnostiska katoliker

LÄST

Pölsan

LÄST

Älskade Mikael

LÄST

Pojken som levde med strutsar

SCEN

Hedda Gabler

"Tänk, om man en dag, när man tittar upp mot himlen, skulle se en häst flyga förbi..! En ståtlig bländande vit bevingad häst, lekandes med de mjuka molnen. Skulle det inte vara fantastiskt?"

För mycket länge sen, ca 2000 år f.Kr, i det som kallades det antika Grekland, levde enligt sägnen guden Zeus högst upp på berget Olympens molnhöjda topp. Zeus var den högste av alla gudar. Och hans favoritskyddsling var Pegasus, en bländande vacker vit hingst med vingar som hos en albatross. Pegasus var son till havsguden Poseidon, som enligt berättelserna var alla hästars stamfader. Alla gudarna älskade

MUSIK

Previn dirigerar Korngold

Pegasus för hans skönhet, lugn och harmoni.

För de antika grekerna och i den grekiska mytologin spelade hästen en oerhört viktig roll. Speciellt vita hästar var symbolen för det renaste och ädlaste man kunde uppnå.

Ett älskat djur

Det var inte bara de grekiska gudarna som älskade hästen. Än idag spelar hästen en enormt stor roll. I många länder används den som arbetsredskap i jord- eller skogsbruket. I industriländerna har man hästen i huvudsak för fritidssysselsättning, sport och nöje. För människor som umgås med hästar, rider eller kör dem, är nog känslan av frihet och glädje en gemensam nämnare. Längre var ridning en mansdominerad företeelse, numera är det snarare tvärtom. Att unga flickor gärna ägnar sig åt hästar är väl känt. Tillsammans med hästen kan människan vara sig själv, ge och få kravlös kärlek, ta ansvar, visa respekt och känna självförtroende. Hästen bidrar till att ta fram våra goda egenskaper och den får oss att må bra. Det är nog därför vi trivs så bra med hästen.

Herde första rytteren

Det finns inga säkra uppgifter om när människan först började tämja hästen. Man trodde länge att det skedde omkring 6000 f.Kr, alltså senare

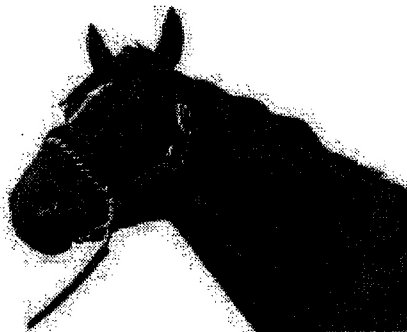

Foto: Helena Mansén

än andra husdjur. Nyligen har man funnit grottmålningar med hästar på i franska Cavet Chauvet från ca 30.000 f.Kr. Men man tror att hästen på den tiden jagades för köttets skull. Hästarnas snabbhet gjorde att man fick ta till annorlunda jaktmetoder. Nedanför klipporna i Solutré i Frankrike har man hittat väldiga lager med ben från hästar. Man tror därför att hela hästflockar tvingades springa ut från höga stup. Av grottmålningarna tror man sig också kunna tyda att hästen hade en viss religiös innebörd.

Eftersom hästen var snabb och svårångad föddes idén att hålla egna hjordar. Av slaktdjuret kunde man förutom kött också få hudar och tagel. Lugna individer, framförallt ston, tämjdes och av dem fick man mjölk. Så småningom lärde man de fogliga hästarna att dra plog för jordbruket. Man insåg också att hästen var ett ypperligt lastdjur för att hämta vatten, ta hem jaktbyten, frakta virke eller för att flytta boplatser.

Med de senaste årens DNA-analyser har man kommit fram till att kunskapen om att hästen gick att utnyttja som riddjur inte var en kunskap som spred sig, utan något som folkgrupper i olika världsdelar kom på oberoende av varandra.

Man tror att det var herdar som först kom på konsten

att rida. De insåg att man kom högre upp och kunde överblicka över och samla in hjordarna bättre. När man väl lärt sig att rida in hästen, revolutionerade det tillvaron för människorna. Det blev betydligt smidigare att förflytta sig mellan bo- och handelsplatser. Hästen började också användas i strider mot andra stammar. Ju snabbare, smidigare och uthålligare hästar man hade desto bättre lyckades man. Hästen blev en statussymbol och ett tecken på framgång.

Perserna duktiga hästkarlar

De gamla perserna förstod tidigt nyttan av hästen. De förstod också hur viktigt det var att avla på de största och starkaste djuren. Från gamla persiska gravar har otroliga fynd gjorts som visar på en högt utvecklad hästkultur.

Bukefalos, hingsten som ändrade historien

Alexander den Store av Makedonien (356-323 f.Kr), var en av historiens största och grymmaste härförare. Men mot sin häst var han snäll som ett lamm. Hästen var en svart ståtlig hingst vid namn Bukefalos, som förutom att han var rädd för sin egen skugga (!) var den modigaste häst världen skådat.

Alexander den Store var en skicklig härförare och tillsammans med Bukefalos var han oslagbar. Först intog han de viktiga grekiska staterna, sen Egypten och det Persiska väldet ända bort mot Indien. Han dyrkades länge som en gud, men till slut började hans män att svika honom. Bukefalos däremot gjorde allt för honom. Under en närmkamp mot indiska stridsefanter sårades den då trettioårige hingsten så svårt att han dog. Alexander förlorade fyrahundra man vid slaget, men det var hästens död han sörjde. Bukefalos fick en ståtlig begravning och på platsen där han stupade lät Alexander uppföra en stad, som fick namnet Bukefala.

Alexanders fälttåg banade väg för ett ökat handelsutbyte mellan Öst och Väst. Den blandkultur som uppstod kallades *hellenismen*, en världskultur som varade i några hundra år.

Och bakom detta stycke världshistoria återfinns alltså den modige hingsten Bukefalos.

Yahoo, sa hästen

I Jonathan Swifts roman om Gullivers resa, hamnar Gulliver under sista färden i Hästarnas land. Hästarna kallas i romanen för hoyhnhnmer och är mycket älskvärda, fredliga och intelligenta. Dessa hästar, eller hoyhnhnmer, bor i hus och betar sig som människor. De håller sig med tjänare som kallas för yahooer. Appliknande varelse som är oförnuftiga, obehärskade, illaluktande och bråkiga. Kort sagt har de människans alla dåliga egenskaper.

Gulliver var oerhört lycklig i hästarnas land, men tvingades ändå att resa därifrån. Hästarna visste inte riktigt var de skulle placera honom och var rädda för att han skulle kunna bli en ledare för yahooerna. Han tycktes ju vara av deras släkte. Därför fick Gulliver återvända till människornas land. Men han kunde inte längre stå ut med sina egna artfränder utan skaffade sig två hästar och tillbringade det mesta av sin tid med dem i stallet.

Andra berömda hästar

Det finns ett oändligt antal exempel på kända män (tyvärr, inte så många kvinnor) i historien och deras hästar. Profeten Muhammed på 500-talet var en sann

